U C H W A Ł A

S E N A T U R Z E C Z Y P O S P O L I T E J P O L S K I E J

z dnia 25 września 2014 r.

w sprawie wniesienia do Sejmu projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r., Senat wnosi do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego.

Jednocześnie upoważnia senatora Piotra Zientarskiego do reprezentowania Senatu w pracach nad projektem.

MARSZAŁEK SENATU

Bogdan BORUSEWICZ

projekt

U S T A W A

z dnia

o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego

Art. 1. W ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. Nr 89, poz. 555, z późn. zm.[1)]) w art. 426 § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Od postanowienia o zastosowaniu tymczasowego aresztowania wydanego na skutek zażalenia, a także od wydanego w toku postępowania odwoławczego postanowienia o przeprowadzeniu obserwacji, zastosowaniu środka zapobiegawczego, nałożeniu kary porządkowej oraz w przedmiocie kosztów procesu lub nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu, o których po raz pierwszy orzekał sąd odwoławczy, przysługuje zażalenie do innego równorzędnego składu sądu odwoławczego.”.

Art. 2. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

---

1) Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1999 r. Nr 83, poz. 931, z 2000 r. Nr 50, poz. 580, Nr 62, poz. 717, Nr 73, poz. 852 i Nr 93, poz. 1027, z 2001 r. Nr 98, poz. 1071 i Nr 106, poz. 1149, z 2002 r. Nr 74, poz. 676, z 2003 r. Nr 17, poz. 155, Nr 111, poz. 1061 i Nr 130, poz. 1188, z 2004 r. Nr 51, poz. 514, Nr 69, poz. 626, Nr 93, poz. 889, Nr 240, poz. 2405 i Nr 264, poz. 2641, z 2005 r. Nr 10, poz. 70, Nr 48, poz. 461, Nr 77, poz. 680, Nr 96, poz. 821, Nr 141, poz. 1181, Nr 143, poz. 1203, Nr 163, poz. 1363, Nr 169, poz. 1416 i Nr 178, poz. 1479, z 2006 r. Nr 15, poz. 118, Nr 66, poz. 467, Nr 95, poz. 659, Nr 104, poz. 708 i 711, Nr 141, poz. 1009 i 1013, Nr 167, poz. 1192 i Nr 226, poz. 1647 i 1648, z 2007 r. Nr 20, poz. 116, Nr 64, poz. 432, Nr 80, poz. 539, Nr 89, poz. 589, Nr 99, poz. 664, Nr 112, poz. 766, Nr 123, poz. 849 i Nr 128, poz. 903, z 2008 r. Nr 27, poz. 162, Nr 100, poz. 648, Nr 107, poz. 686, Nr 123, poz. 802, Nr 182, poz. 1133, Nr 208, poz. 1308, Nr 214, poz. 1344, Nr 225, poz. 1485, Nr 234, poz. 1571 i Nr 237, poz. 1651, z 2009 r. Nr 8, poz. 39, Nr 20, poz. 104, Nr 28, poz. 171, Nr 68, poz. 585, Nr 85, poz. 716, Nr 127, poz. 1051, Nr 144, poz. 1178, Nr 168, poz. 1323, Nr 178, poz. 1375, Nr 190, poz. 1474 i Nr 206, poz. 1589, z 2010 r. Nr 7, poz. 46, Nr 98, poz. 626, Nr 106, poz. 669, Nr 122, poz. 826, Nr 125, poz. 842, Nr 182, poz. 1228 i Nr 197, poz. 1307, z 2011 r. Nr 48, poz. 245 i 246, Nr 53, poz. 273, Nr 112, poz. 654, Nr 117, poz. 678, Nr 142, poz. 829, Nr 191, poz. 1135, Nr 217, poz. 1280, Nr 240, poz. 1430, 1431 i 1438 i Nr 279, poz. 1645, z 2012 r. poz. 886, 1091, 1101, 1327, 1426, 1447 i 1529, z 2013 r. poz. 480, 765, 849, 1262, 1247, 1282 i 1436 oraz z 2014 r. poz. 85, 384 i 694.

U Z A S A D N I E N I E

1. Cel projektowanej ustawy

Projektowana ustawa o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego, ma na celu dostosowanie systemu prawa do wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 26 listopada 2013 r. (sygn. akt SK 33/12), stwierdzającego niezgodność art. 426 § 2 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. Nr 89, poz. 555, z późn. zm.; dalej jako: k.p.k.) z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej.

Sentencja rozstrzygnięcia została opublikowana w Dz. U. poz. 1436 (data publikacji: 4 grudnia 2013 r.). Wyrok wraz z uzasadnieniem ukazał się w OTK ZU Nr 8A, poz. 124.

2. Przedmiot i istota wypowiedzi Trybunału Konstytucyjnego

Trybunał orzekł, że art. 426 § 2 k.p.k., w brzmieniu obowiązującym do dnia wejścia w życie ustawy z dnia 20 stycznia 2011 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. Nr 48, poz. 246; dalej jako ustawa zmieniająca), w zakresie, w jakim nie przewiduje możliwości zaskarżenia postanowienia w przedmiocie kosztów nieopłaconej przez strony pomocy prawnej udzielonej z urzędu, zasądzonych po raz pierwszy przez sąd odwoławczy, jest niezgodny z art. 78 w związku z art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Do dnia wejścia w życie ustawy zmieniającej, tj. do 22 marca 2011 r., art. 426 § 1 k.p.k. stanowił, co następuje: „Od orzeczeń wydanych przez sąd odwoławczy na skutek odwołania nie przysługuje środek odwoławczy.” Z kolei poddany kontroli Trybunału Konstytucyjnego art. 426 § 2 k.p.k. przewidywał, że od innych orzeczeń sądu odwoławczego oraz od orzeczeń wydanych przez Sąd Najwyższy nie przysługuje środek odwoławczy, chyba że ustawa stanowi inaczej.

Ten ostatni przepis znalazł zastosowanie w sprawie skarżącej, która w postępowaniu zainicjowanym zażaleniem na postanowienie prokuratora o odmowie wszczęcia postępowania przygotowawczego, została ustanowiona pełnomocnikiem pokrzywdzonej. Mianowicie: sąd rozpatrujący przedmiotowe zażalenie, działając jako sąd odwoławczy, orzekł także o należnym skarżącej wynagrodzeniu z tytułu nieopłaconej przez strony pomocy prawnej udzielonej z urzędu przez adwokata (art. 618 § 1 pkt 11 k.p.k.). Na to postanowienie skarżąca wniosła zażalenie, w którym zakwestionowała wysokość przyznanej jej kwoty, niemniej sąd wyższej

instancji pozostawił zażalenie bez rozpoznania, uznając je za niedopuszczalne w świetle art. 426 § 2 k.p.k. Ponieważ skarżąca wywiodła środek odwoławczy również od tego ostatniego postanowienia, właściwy sąd ponownie orzekł, że „zażalenie wniesione na rozstrzygnięcie o wynagrodzeniu za pomoc prawną udzieloną z urzędu w postępowaniu odwoławczym, zawarte w orzeczeniu sądu odwoławczego, stanowi środek odwoławczy «niedopuszczalny z mocy ustawy» w rozumieniu art. 429 § 1 k.p.k. i jako taki nie podlega rozpoznaniu przez żaden sąd".

Dokonując oceny zaskarżonego przepisu z punktu widzenia wzorców powołanych w skardze konstytucyjnej, Trybunał podtrzymał wcześniejsze stanowisko, przedstawione między innymi w wyroku z dnia 30 października 2012 r. (sygn. akt SK 20/11), że orzekanie w przedmiocie zwrotu kosztów nieopłaconej przez strony pomocy prawnej udzielonej z urzędu jest „sprawą", a tym samym objęte jest gwarancjami płynącymi z art. 45 ust. 1 Konstytucji. Wydając postanowienie w tym zakresie, sąd rozstrzyga niewątpliwie o konstytucyjnych prawach jednostki, a ściślej rzecz biorąc – o prawach majątkowych pełnomocnika z urzędu (art. 64 Konstytucji). Prawa te stanowią ekonomiczny ekwiwalent za wykonaną pracę, a ich kształt musi być określony na podstawie norm prawnych wynikających z przepisów prawa, w szczególności ustawy z dnia 26 maja 1982 r. – Prawo o adwokaturze (Dz. U. z 2009 r. Nr 146, poz. 1188, z późn. zm.) oraz rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. z 2013 r., poz. 461). Powyższej konkluzji nie zmienia okoliczność, że rozstrzyganie o kosztach pomocy prawnej świadczonej z urzędu ma charakter akcesoryjny w stosunku do głównego nurtu postępowania (w tym wypadku karnego). Konstytucyjne pojęcie „sprawy" jest kategorią autonomiczną, tzn. obejmuje zarówno zasadniczy przedmiot procesu, jak i kwestie incydentalne, jeżeli związane są z możliwą ingerencją w sferę podstawowych praw i wolności chronionych na poziomie Konstytucji.

Odnosząc się natomiast do drugiego ze wskazanych wzorców, Trybunał Konstytucyjny przypomniał, że zasada zaskarżalności orzeczeń oraz decyzji wydanych w pierwszej instancji nie jest absolutna. Ustrojodawca dopuścił wprost wprowadzenie od niej wyjątków, pod warunkiem że będzie miało to miejsce w ustawie (art. 78 zdanie drugie Konstytucji). Jednak wyjątki od zasady zaskarżalności nie mogą doprowadzić do naruszenia innych norm o randze konstytucyjnej. Nie mogą także powodować przekreślenia samej zasady ogólnej. Odstępstwo

od zasady wyrażonej w art. 78 zdanie pierwsze Konstytucji powinno być więc podyktowane szczególnymi względami uzasadniającymi pozbawienie strony środka odwoławczego. Innymi słowy, ocena dopuszczalności omawianych wyjątków musi być przeprowadzana każdorazowo, zaś punktem odniesienia winna być zasada proporcjonalności sformułowana w art. 31 ust. 3 Konstytucji, która to obliguje ustawodawcę do równoczesnego spełnienia trzech przesłanek: niezbędności, przydatności i zbilansowania.

Trybunał podkreślił, że w badanej sprawie nie sposób doszukać się usprawiedliwionych powodów, dla których prawa majątkowe adwokata udzielającego pomocy prawnej z urzędu, miałyby zostać wyłączone z zakresu ochrony gwarantowanej przez art. 64 ust. 2 Konstytucji, a przez to konsekwentnie – z konstytucyjnych środków ochrony wolności i praw jednostki. Po pierwsze, wyłączenie prawa pełnomocnika z urzędu do zaskarżenia orzeczenia sądu w sprawie przysługującego mu wynagrodzenia (czyli kosztów nieopłaconej pomocy prawnej) nie ma żadnego wpływu na bieg sprawy podstawowej, w ramach której ów pełnomocnik został wyznaczony do reprezentowania interesów innego podmiotu, zwłaszcza że na tym etapie postępowania kwestia odpowiedzialności karnej jest już zazwyczaj prawomocnie rozstrzygnięta.

Po drugie, stosunek prawny łączący pełnomocnika z urzędu ze Skarbem Państwa ma co prawda szczególny charakter, bo jest związany z publicznoprawnym obowiązkiem adwokatów. Niemniej wynagrodzenie z tego tytułu – jak to podniesiono wyżej – jest chronionym prawem majątkowym w rozumieniu art. 64 Konstytucji. Sposób powstania tego prawa nie ma żadnego znaczenia dla procedury sądowego jego dochodzenia, w tym dla zaskarżalności orzeczeń pierwszoinstancyjnych.

Po trzecie, wynikające z art. 426 § 2 k.p.k. pozbawienie pełnomocnika możliwości wniesienia zażalenia na postanowienie dotyczące kosztów jest w istocie niezamierzonym pominięciem legislacyjnym, którego źródłem jest traktowanie sądu sprawującego kontrolę nad postępowaniem przygotowawczym każdorazowo jako sądu odwoławczego, nawet jeśli sąd ten rozstrzyga jakieś kwestie po raz pierwszy. Zdaniem Trybunału Konstytucyjnego, ustawodawca nie dostrzegł tutaj szczególnej konfiguracji procesowej, w której jeden sąd działa jako odwoławczy w sprawie podstawowej, a zarazem – w pierwszej instancji rozstrzyga odrębną sprawę, jedynie pośrednio związaną z tą pierwszą. Jakkolwiek ustawa zasadnicza nie wymaga przyznania prawa do odwołania się do wyższej instancji od rozstrzygnięć wydanych na skutek odwołania, a co za tym idzie – nie kreuje też prawa strony postępowania

drugoinstancyjnego do kolejnej już weryfikacji zapadłego rozstrzygnięcia, to nie można twierdzić, że każde orzeczenie sądu formalnie (ustrojowo) odwoławczego jest automatycznie rozstrzygnięciem wydanym w drugiej instancji w sensie konstytucyjnym.

3. Różnice między dotychczasowym a projektowanym stanem prawnym

Wypowiedź Trybunału, mimo że odnosiła się do art. 426 § 2 k.p.k. w brzmieniu sprzed 22 marca 2011 r., pozostaje aktualna w obowiązującym stanie prawnym. Wraz z wejściem w życie ustawy zmieniającej (notabene uchwalonej w celu realizacji postulatów zgłoszonych przez sąd konstytucyjny w postanowieniu sygnalizacyjnym z dnia 9 listopada 2009 r., sygn. akt S 7/09) zarówno art. 426 § 1 k.p.k., jak i § 2 tego artykułu uzyskały nowe brzmienie, jednak wciąż nie czyni ono zadość standardowi wywodzonemu z art. 78 w zw. z art. 45 ust. 1 Konstytucji, w kontekście zaskarżalności postanowień, o których mowa w art. 618 § 1 pkt 11 k.p.k., wydanych po raz pierwszy przez sąd odwoławczy.

Jak przewiduje art. 426 § 1 k.p.k., od orzeczeń sądu odwoławczego oraz od orzeczeń wydanych przez Sąd Najwyższy nie przysługuje środek odwoławczy, chyba że ustawa stanowi inaczej. Natomiast stosownie do art. 426 § 2 k.p.k., od postanowienia o zastosowaniu tymczasowego aresztowania wydanego na skutek zażalenia, a także od wydanego w toku postępowania odwoławczego postanowienia o przeprowadzeniu obserwacji, o zastosowaniu środka zapobiegawczego lub nałożeniu kary porządkowej przysługuje zażalenie do innego równorzędnego składu sądu odwoławczego. Warto w tym miejscu odnotować, że ustawa nowelizująca procedurę karną, która obecnie jest w okresie vacatio legis, tj. ustawa z dnia 27 września 2013 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1247), nie wprowadzi w tym zakresie żadnych zmian. Z dniem 1 lipca 2015 r. modyfikacji ulegnie jedynie brzmienie art. 618 § 1 pkt 11 k.p.k., a to w związku z przyjęciem, że obrońcą może być nie tylko adwokat, lecz również radca prawny.

Co więcej: przytoczone przepisy art. 426 § 1 i 2 k.p.k. nie gwarantują możliwości zaskarżenia rozstrzygnięcia o kosztach procesu (art. 616 k.p.k.), w sytuacji gdy dotyczące tej kwestii postanowienie zapadło wprawdzie w postepowaniu odwoławczym, ale określone koszty nie stanowiły wcześniej przedmiotu wypowiedzi sądu I instancji. Potwierdzeniem tej tezy są nie tylko głosy pojawiające się w doktrynie prawa karnego. Analogiczne stanowisko zajmują bowiem sądy, w tym Sąd Najwyższy. Przykładowo: w uzasadnieniu postanowienia z dnia 25 maja 2010 r. (sygn. akt III KZ 38/10) Sąd ten stwierdził, że art. 626 § 3 k.p.k.,

wedle którego na orzeczenie w przedmiocie kosztów służy zażalenie, jeżeli nie wniesiono apelacji, nie stanowi podstawy do wywiedzenia zażalenia na postanowienie sądu II instancji, gdyż warunek odwołujący się do apelacji wyraźnie nawiązuje do orzeczenia wydanego na etapie postępowania pierwszoinstancyjnego. I choć omawiane orzeczenie Sądu Najwyższego zapadło jeszcze przed zmianą stanu prawnego, jaka nastąpiła wraz z wejściem w życie ustawy zmieniającej, nie straciło na aktualności, jako że nadal „z żadnego innego przepisu Kodeksu postępowania karnego nie wynika dopuszczalność wniesienia zażalenia na orzeczenie sądu odwoławczego w przedmiocie kosztów postępowania".

Mając to na względzie wypada podnieść, że w postępowaniu cywilnym zapewniona jest możliwość zaskarżenia postanowienia sądu w przedmiocie zwrotu kosztów procesu oraz w przedmiocie zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (art. 394^2 § 1 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego). Trudno przy tym wskazać na argumenty natury konstytucyjnej, które uzasadniałyby mniejszy zakres ochrony w sprawach karnych niż w sprawach rozpoznawanych przez sądy cywilne. Z drugiej strony nie wolno zapominać, że kognicja Trybunału w sprawie SK 33/12 limitowana była podstawą faktyczną i prawną skargi konstytucyjnej. Na mocy wyroku z dnia 26 listopada 2013 r. wyznaczony został jednak pewien ogólny standard, który powinien zostać uwzględniony także w odniesieniu do pozostałych kosztów procesu.

Konieczna jest zatem ingerencja ustawodawcy. Proponuje się, by katalog postanowień sądu odwoławczego podlegających weryfikacji w tzw. instancji poziomej (art. 426 § 2 k.p.k.) został rozszerzony o jeszcze dwie kategorie rozstrzygnięć – postanowienia dotyczące kosztów procesu oraz kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu, o których to po raz pierwszy orzekał sąd odwoławczy.

Za skorzystaniem z instytucji środka odwoławczego, który wyjątkowo nie ma charakteru dewolutywnego, przemawiają tu w istocie te same racje, które przyświecały wprowadzeniu instancji poziomej w przypadku postanowienia o zastosowaniu tymczasowego aresztowania wydanego na skutek zażalenia, jak również zapadających w toku postępowania odwoławczego postanowień o przeprowadzeniu obserwacji, zastosowaniu środka zapobiegawczego tudzież nałożeniu kary porządkowej. Za najważniejsze z nich można zaś uznać dążenie do zapewnienia rozpatrzenia sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki (co poręcza skądinąd przepis art. 45 ust. 1 Konstytucji) oraz ideę, aby Sąd Najwyższy jako najwyższa instancja sądowa w kraju nie musiał być angażowany w rozstrzyganie kwestii, które nie są pochodnymi skomplikowanych

zagadnień prawnych, wątpliwości wykładniczych ani też nie wpisują się w rozbieżności orzecznicze, występujące między poszczególnymi sądami powszechnymi. Opisywane rozwiązanie odzwierciedla ponadto tendencję, która znalazła już wraz w art. 394^2 § 1 k.p.c., nawiasem mówiąc zmienionym w związku z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 30 października 2012 r. (SK 20/11), o którym była mowa wyżej.

Proponowana formuła będzie miała ten walor, że po wejściu w życie przywołanej już ustawy z dnia 27 września 2013 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw prawo do wniesienia zażalenia będą mieli nie tylko adwokaci, ale też radcowie prawni udzielający pomocy prawnej z urzędu.

Projektowane zmiany będą miały równocześnie odpowiednie skutki na gruncie procedury wykroczeniowej oraz w postępowaniu w sprawach o przestępstwa skarbowe i wykroczenia skarbowe, ponieważ przepisy art. 109 § 2 ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (Dz. U. z 2013 r. poz. 395, z późn. zm.) oraz art. 113 § 1 ustawy z dnia 10 września 1999 r. – Kodeks karny skarbowy (Dz. U. z 2013 r. poz. 186, z późn. zm.) nakazują odpowiednie stosowanie art. 426 bądź ogólnie – przepisów k.p.k.

4. Skutki projektowanej ustawy

Projekt przewiduje objęcie gwarancją zaskarżalności tej kategorii postanowień, której dotyczyły rozważania Trybunału w sprawie SK 33/12, a dodatkowo również pozostałych rozstrzygnięć o kosztach, które do tej pory nie mogły być kwestionowane w trybie zażalenia. W związku z tym podstawowym skutkiem prawnym proponowanej nowelizacji procedury karnej będzie zastąpienie regulacji, która nie spełnia wymogów konstytucyjnych, taką, która czynić będzie zadość wymogom płynącym z art. 45 ust. 1 i art. 78 Konstytucji.

Projektowana ustawa może mieć też wpływ na sferę stosunków społecznych. Mimo iż nie da się wykazać istnienia związku między mechanizmami chroniącymi prawa majątkowe profesjonalnych pełnomocników w zakresie przysługujących im kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu a jakością ich usług, można przyjąć, iż wyższy poziom gwarancji w tej dziedzinie powinien sprzyjać także odpowiednio rzetelnemu wypełnianiu obowiązków nakładanych na tychże pełnomocników na podstawie stosownych przepisów k.p.k. To z kolei służyć będzie niewątpliwie wymiarowi sprawiedliwości oraz skutecznej realizacji prawa do obrony poręczonego przez art. 42 ust. 2 Konstytucji.

Proponowana nowelizacja może przyczynić się do wzrostu wydatków budżetu państwa w części 15 „Sądy powszechne”, niemniej precyzyjne określenie skali tego wzrostu nie jest możliwe z uwagi na to, że ostatecznie decydująca w tej mierze będzie liczba rozstrzygnięć odnoszących się do kosztów, wydanych przez sądy odwoławcze, które następnie zostaną zaskarżone przez uprawnione podmioty. Można jednak założyć, że ewentualne wydatki z tego tytułu nie będą znaczne i znajdą pokrycie w zaplanowanych środkach budżetowych.

Wejście w życie rozwiązań zawartych w projekcie nie wpłynie natomiast na wydatki innych jednostek sektora finansów publicznych, w tym zwłaszcza jednostek samorządu terytorialnego. Zmiana brzmienia art. 426 § 2 k.p.k. nie będzie miała też skutków w sferze związanej z funkcjonowaniem przedsiębiorstw.

5. Konsultacje

Projekt został przesłany do zaopiniowania Ministrowi Sprawiedliwości, Prokuratorowi Generalnemu, Sądowi Najwyższemu, Krajowej Radzie Sądownictwa, Stowarzyszeniu Sędziów Polskich „Iustitia”, Stowarzyszeniu Sędziów „Themis”, Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa, Naczelnej Radzie Adwokackiej, Krajowej Radzie Radców Prawnych, Ogólnopolskiemu Stowarzyszeniu Referendarzy Sądowych oraz Ogólnopolskiemu Stowarzyszeniu Asystentów Sędziów.

Sąd Najwyższy, Krajowa Rada Sądownictwa, Stowarzyszenie Sędziów Themis oraz Krajowa Rada Radców Prawnych poinformowali, iż nie zgłaszają uwag do przedłożonej im propozycji nowelizacji k.p.k. (druk senacki nr 667). Pozytywną opinię o projekcie wyrazili natomiast Minister Sprawiedliwości oraz Prokurator Generalny, przy czym oba te podmioty zasugerowały, ażeby w projektowanym § 2 posłużyć się formułą „w przedmiocie kosztów”, która umożliwi zaskarżenie rozstrzygnięcia tak pozytywnego, jak i negatywnego. Ponadto Minister Sprawiedliwości zasugerował, by dyspozycją zmienianego przepisu objęte były nie tylko koszty nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu, ale wszelkie koszty procesu, o których po raz pierwszy orzekał sąd odwoławczy. Powyższe postulaty zostały zrealizowane przez przyjęcie odpowiedniej poprawki w toku I czytania.

Prokuratoria Generalna Skarbu Państwa poddała pod rozwagę celowość odmiennego zredagowania § 2 (wyliczenie z końcową częścią wspólną). Ostatecznie nie zdecydowano się na taki zabieg z uwagi na to, że w istocie nowelizowany przepis obejmuje swoim zakresem orzeczenia dwojakiego rodzaju, tzn. wydane na skutek zażalenia (postanowienie o zastosowaniu

tymczasowego aresztowania) oraz wydane w toku postępowania odwoławczego (pozostałe postanowienia).

Inne podmioty zaproszone do udziału w konsultacjach nie przekazały swego stanowiska w sprawie.

Wobec zmian wprowadzonych na posiedzeniu połączonych komisji senackich (druk nr 667S) projekt został poddany ponownym konsultacjom. Opinie pisemne przedstawili w tym zakresie Minister Sprawiedliwości, Prokurator Generalny, Krajowa Rada Sądownictwa, Sąd Najwyższy oraz Prokuratoria Generalna Skarbu Państwa. Trzy ostatnie z wymienionych podmiotów wskazały, iż nie zgłaszają uwag w odniesieniu do projektowanego rozwiązania. Minister Sprawiedliwości wyraził wątpliwość co do zasadności wyodrębnienia na gruncie nowelizowanego art. 426 § 2 k.p.k. postanowień w przedmiocie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu jako odrębnej kategorii orzeczeń, które podlegają zaskarżeniu w instancji poziomej. Z kolei Prokurator Generalny zasygnalizował obawę o to, czy w razie braku jakiegokolwiek rozstrzygnięcia w przedmiocie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu, zainteresowany (adwokat, radca prawny) będzie mógł skorzystać z instytucji zażalenia. Zastrzeżenia Ministra Sprawiedliwości nie znalazły odpowiedzi w postaci wniosku legislacyjnego ze względu na wywód prawny przedstawiony przez przedstawiciela Prokuratora Generalnego w trakcie dyskusji na posiedzeniu Komisji Ustawodawczej oraz Komisji Praw Człowieka Praworządności i Petycji w dniu 6 sierpnia 2014 r. Natomiast uwaga Prokuratora Generalnego nie została uwzględniona w związku z ustaleniem, że dostrzeżony problem jest materią regulacji zawartej w art. 626 § 2 k.p.k.

6. Oświadczenie o zgodności z prawem Unii Europejskiej

Zakres przedmiotowy projektowanej ustawy nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.